2024/2994

2024.12.4.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2024/2994 IRÁNYELVE

(2024. november 27.)

a 2009/65/EK, a 2013/36/EU és az (EU) 2019/2034 irányelvnek a központi szerződő felekkel szembeni kitettségekből eredő koncentrációs kockázat és a központilag elszámolt származtatott ügyletekkel kapcsolatos partnerkockázat kezelése tekintetében történő módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 53. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

tekintettel az Európai Központi Bank véleményére [1],

rendes jogalkotási eljárás keretében [2],

mivel:

(1) A 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel [3] való összhang és a belső piac megfelelő működésének biztosítása érdekében a 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvben [4] egységes szabályokat kell meghatározni az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások (ÁÉKBV) által végrehajtott származtatott ügyletek partnerkockázatának kezelésére, amennyiben az ilyen ügyleteket az említett rendelettel összhangban engedélyezett vagy elismert központi szerződő fél számolta el. A 2009/65/EC irányelv csak a tőzsdén kívüli (OTC) származtatott ügyletek tekintetében ír elő a partnerkockázattal kapcsolatos – a központi elszámolástól függetlenül alkalmazandó – szabályozási korlátokat. Mivel a központi elszámolási megállapodások mérséklik a származtatott ügyletekből eredő partnerkockázatot, az alkalmazandó partnerkockázati korlátok meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a származtatott ügyletet a 648/2012/EU rendelettel összhangban engedélyezett vagy elismert központi szerződő fél központilag elszámolta-e, és egyenlő versenyfeltételeket kell teremteni a tőzsdei és a tőzsdén kívüli származtatott ügyletek vonatkozásában. Szabályozási és harmonizációs célból az is indokolt, hogy a partnerkockázatra vonatkozó korlátok abban az esetben szűnjenek meg, ha a partnerek olyan központi szerződő feleket vesznek igénybe, amelyek a 648/2012/EU rendelettel összhangban adott engedély vagy elismerés alapján nyújthatnak elszámolási szolgáltatásokat a klíringtagoknak és ügyfeleiknek.

(2) A tőkepiaci unió célkitűzéseihez való hozzájárulás érdekében a központi szerződő felek hatékony igénybevétele céljából a 2009/65/EK irányelvben kezelni kell a központi elszámolás alkalmazása előtt álló bizonyos akadályokat, a 2013/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvben [5] és az (EU) 2019/2034 európai parlamenti és tanácsi irányelvben [6] pedig pontosításokat kell tenni. Megfelelően kezelni kell a pénzügyi stabilitással kapcsolatos azon aggályokat, amelyek amiatt merülnek fel, hogy az uniós pénzügyi rendszer túlzottan támaszkodik rendszerszinten jelentős harmadik országbeli központi szerződő felekre (a továbbiakban: 2. szintű központi szerződő felek). Az uniós pénzügyi stabilitás biztosítása és a pénzügyi rendszert érintő potenciális átterjedési kockázatok kellő mérséklése érdekében ezért megfelelő intézkedéseket kell bevezetni a központi szerződő felekkel szembeni kitettségekből eredő koncentrációs kockázat azonosításának, kezelésének és nyomon követésének előmozdítása

[1] HL C 204., 2023.6.12., 3. o.
[2] Az Európai Parlament 2024. április 24-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2024. november 19-i határozata.
[3] Az Európai Parlament és a Tanács 648/2012/EU rendelete (2012. július 4.) a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról (HL L 201., 2012.7.27., 1. o.).
[4] Az Európai Parlament és a Tanács 2009/65/EK irányelve (2009. július 13.) az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról (HL L 302., 2009.11.17., 32. o.).
[5] Az Európai Parlament és a Tanács 2013/36/EU irányelve (2013. június 26.) a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 176., 2013.6.27., 338. o.).
[6] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/2034 irányelve (2019. november 27.) a befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, valamint a 2002/87/EK, a 2009/65/EK, a 2011/61/EU, a 2013/36/EU, a 2014/59/EU és a 2014/65/EU irányelv módosításáról (HL L 314., 2019.12.5., 64. o.).

érdekében. Ezzel összefüggésben módosítani kell a 2013/36/EU és az (EU) 2019/2034 irányelvet, hogy az intézmények és a befektetési vállalkozások ösztönzést kapjanak ahhoz, hogy a 648/2012/EU rendeletnek az (EU) 2024/2987 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ([7]) bevezetett módosításai szerinti új elszámolási követelményekkel való összhang biztosítása, valamint kockázatkezelési gyakorlataik átfogó javítása érdekében megtegyék az üzleti modelljük kiigazításához szükséges lépéseket, piaci tevékenységeik jellegének, hatókörének és összetettségének figyelembevételével.Noha az illetékes hatóságok már átfogó felügyeleti intézkedésekkel és hatáskörökkel rendelkeznek az intézmények és befektetési vállalkozások kockázatkezelési gyakorlataiban mutatkozó hiányosságok kezelésére, beleértve a kiegészítő szavatolótőke meglétének követelményét a meglévő tőkekövetelmények által nem vagy nem megfelelően fedezett kockázatokra, az említett felügyeleti intézkedéseket és hatásköröket a központi szerződő felekkel szembeni kitettségekből eredő túlzott koncentrációs kockázattal összefüggésben a 2. pillér szerinti további konkrétabb eszközökkel és hatáskörökkel kell bővíteni.

(3) Mivel ezen irányelv céljait – nevezetesen annak biztosítását, hogy a hitelintézetek, befektetési vállalkozások és illetékes hatóságaik megfelelően nyomon kövessék és mérsékeljék a rendszerszinten jelentős szolgáltatásokat nyújtó 2. szintű központi szerződő felekkel szembeni kitettségekből eredő koncentrációs kockázatot, valamint a 648/2012/EU rendelettel összhangban engedélyezett vagy elismert központi szerződő fél által központilag elszámolt származtatott ügyletek partnerkockázatára vonatkozó korlátok megszüntetését – a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban az intézkedés terjedelme és hatása miatt e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat a szubszidiaritásnak az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt elvével összhangban. Az arányosságnak az említett cikkben foglalt elvével összhangban ez az irányelv nem lépi túl az e célok eléréséhez szükséges mértéket.

(4) A 2009/65/EK, a 2013/36/EU és az (EU) 2019/2034 irányelvet ezért ennek megfelelően módosítani kell,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

A 2009/65/EK irányelv módosításai

A 2009/65/EK irányelv a következőképpen módosul:

1. A 2. cikk (1) bekezdése a következő ponttal egészül ki:

„v) »központi szerződő fél«: a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (*) 2. cikkének 1. pontjában meghatározottak szerinti központi szerződő fél;

(*) Az Európai Parlament és a Tanács 648/2012/EU rendelete (2012. július 4.) a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról (HL L 201., 2012.7.27., 1. o.).”

2. Az 52. cikk a következőképpen módosul:

a) az (1) bekezdés második albekezdésében a bevezető szövegrész helyébe a következő szöveg lép:

„A 648/2012/EU rendelet 14. cikkével összhangban engedélyezett vagy az említett rendelet 25. cikkével összhangban elismert központi szerződő félen keresztül központilag nem elszámolt származékos ügyletben az ÁÉKBV-nek a származékos ügyletben részt vevő másik féllel szembeni kockázati kitettsége nem lehet nagyobb:”;

b) a (2) bekezdés a következőképpen módosul:

i. az első albekezdés helyébe a következő szöveg lép:

([7]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/2987 rendelete (2024. november 27.) a 648/2012/EU, az 575/2013/EU és az (EU) 2017/1131 rendeletnek a harmadik országbeli központi szerződő felekkel szembeni túlzott kitettség csökkentését és az uniós elszámolási piacok hatékonyságának javítását célzó intézkedések tekintetében történő módosításáról (HL L, 2024/2987, 2024.12.4., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2987/oj).

„A tagállamok az (1) bekezdés első albekezdésében megállapított 5 %-os korlátot legfeljebb 10 %-ra emelhetik. Azonban ha így rendelkeznek, az átruházható értékpapírok és a pénzpiaci eszközök összértéke azoknál a kibocsátóknál, amelyeknél az ÁÉKBV által történő befektetések értéke egyenként meghaladja az ÁÉKBV eszközeinek 5 %-át, nem haladhatja meg az ÁÉKBV-eszközök értékének 40 %-át. A korlátozás nem vonatkozik a prudenciális felügyelet alatt álló pénzügyi intézményekben elhelyezett betétekre és az ezekkel az intézményekkel lebonyolított származékos ügyletekre.”;

ii. a második albekezdés c) pontjának helyébe a következő szöveg lép:

„c) az intézménnyel végrehajtott olyan származékos ügyletekből eredő kitettségek, amelyek nem a 648/2012/EU rendelet 14. cikkével összhangban engedélyezett vagy az említett rendelet 25. cikkével összhangban elismert központi szerződő félen keresztül központilag elszámoltak.”

2. cikk

A 2013/36/EU irányelv módosításai

A 2013/36/EU irányelv a következőképpen módosul:

1. A 74. cikk (1) bekezdésének b) pontja helyébe a következő szöveg lép:

„b) hatékony eljárások azon kockázatok azonosítására, kezelésére, nyomon követésére és jelentésére, amelyekkel szembesülnek vagy szembesülhetnek – ideértve a rövid, közép- és hosszú távú ESG-kockázatokat is –, valamint a központi felekkel szembeni kitettségekből eredő koncentrációs kockázatok, figyelembe véve a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (*) 7a. cikkében meghatározott feltételeket;

(*) Az Európai Parlament és a Tanács 648/2012/EU rendelete (2012. július 4.) a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról (HL L 201., 2012.7.27., 1. o.)”

2. A 76. cikk (2) bekezdése a következő albekezdéssel egészül ki:

„A tagállamok biztosítják, hogy a vezető testület konkrét terveket és számszerűsíthető célokat dolgozzon ki a 648/2012/EU rendelet 7a. cikkében meghatározott követelményekkel összhangban az Unió vagy egy vagy több tagállama számára rendszerszinten jelentős szolgáltatásokat nyújtó központi szerződő felekkel szembeni kitettségekből eredő koncentrációs kockázat nyomon követésére és kezelésére.”

3. A 81. cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„Az illetékes hatóságok értékelik és nyomon követik az intézmények által a központi szerződő felekkel szembeni kitettségekből eredő koncentrációs kockázatuk kezelésére alkalmazott gyakorlatok alakulását, beleértve az ezen irányelv 76. cikke (2) bekezdésének ötödik albekezdésével összhangban kidolgozott terveket, valamint üzleti modelljeiknek a 648/2012/EU rendelet 7a. cikkében meghatározott követelményekhez való hozzáigazítása terén elért eredményeket.”

4. A 100. cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„(5) Az EBH az ESMA-val együttműködve az 1093/2010/EU rendelet 16. cikkének megfelelően iránymutatást dolgoz ki a központi szerződő felekkel szembeni kitettségekből eredő koncentrációs kockázatnak a felügyeleti stressztesztekbe történő beépítésére szolgáló következetes módszertan meghatározása érdekében.

Az EBH 2026. június 25-ig kibocsátja az e bekezdés első albekezdésében említett iránymutatásokat.”

5. A 104. cikk (1) bekezdése a következő ponttal egészül ki:

„o) előírhatják az intézmények számára, hogy – amennyiben az illetékes hatóság úgy ítéli meg, hogy egy központi szerződő féllel szembeni kitettségükből eredően túlzott koncentrációs kockázat áll fenn – csökkentsék az adott központi szerződő féllel szembeni kitettségeiket, vagy az elszámolási számláikon igazítsák ki a kitettségeket a 648/2012/EU rendelet 7a. cikkével összhangban.”

3. cikk

Az (EU) 2019/2034 irányelv módosításai

Az (EU) 2019/2034 irányelv a következőképpen módosul:

1. A 3. cikk (1) bekezdése a következő pontokkal egészül ki:

„34. »központi szerződő fél«: a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (*) 2. cikkének 1. pontjában meghatározottak szerinti központi szerződő fél;

35. »elfogadott központi szerződő fél«: az 575/2013/EU rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 88. pontjában meghatározottak szerinti elfogadott központi szerződő fél.

(*) Az Európai Parlament és a Tanács 648/2012/EU rendelete (2012. július 4.) a tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról (HL L 201., 2012.7.27., 1. o.).”

2. A 26. cikk (1) bekezdésének b) pontja helyébe a következő szöveg lép:

„b) hatékony eljárások az olyan kockázatok azonosítására, kezelésére, nyomon követésére és jelentésére, amelyeknek a befektetési vállalkozások ki vannak vagy ki lehetnek téve, vagy amelyeket másokra nézve jelentenek vagy jelenthetnek, beleértve a központi szerződő felekkel szembeni kitettségekből eredő koncentrációs kockázatot is, figyelembe véve a 648/2012/EU rendelet 7a. cikkében meghatározott feltételeket;”.

3. A 29. cikk (1) bekezdése a következőképpen módosul:

a) a bekezdés a következő ponttal egészül ki:

„e) a központi szerződő felekkel szembeni kitettségekből eredő koncentrációs kockázat lényeges forrásai és hatásai, valamint a szavatolótőkére gyakorolt bármely lényeges hatás.”;

b) a bekezdés az ötödik albekezdés után a következő albekezdéssel egészül ki:

„Az első albekezdés e) pontjának alkalmazásában a tagállamok biztosítják, hogy a vezető testület konkrét terveket és számszerűsíthető célokat dolgozzon ki a 648/2012/EU rendelet 7a. cikkében meghatározott követelményekkel összhangban az Unió vagy egy vagy több tagállama számára rendszerszinten jelentős szolgáltatásokat nyújtó központi szerződő felekkel szembeni kitettségekből eredő koncentrációs kockázat nyomon követésére és kezelésére.”

4. A 36. cikk (1) bekezdése a következő albekezdéssel egészül ki:

„Az első albekezdés a) pontjának alkalmazásában az illetékes hatóságok értékelik és nyomon követik a befektetési vállalkozások által a központi szerződő felekkel szembeni kitettségekből eredő koncentrációs kockázat kezelésére alkalmazott gyakorlatok alakulását, beleértve az ezen irányelv 29. cikkének (1) bekezdésével összhangban kidolgozott terveket, valamint üzleti modelljeiknek a 648/2012/EU rendelet 7a. cikkében meghatározott követelményekhez való hozzáigazítása terén elért eredményeket.”

5. A 39. cikk (2) bekezdése a következőképpen módosul:

a) a bevezető szövegrész helyébe a következő szöveg lép:

„Ezen irányelv 29. cikkének, 36. cikkének, 37. cikke (3) bekezdésének és 38. cikkének, valamint az (EU) 2019/2033 rendeletnek az alkalmazásában az illetékes hatóságoknak legalább a következő hatáskörökkel kell rendelkezniük:”;

b) a bekezdés a következő ponttal egészül ki:

„n) előírhatják a befektetési vállalkozások számára, hogy csökkentsék a központi szerződő féllel szembeni kitettségeket, vagy igazítsák ki a kitettségeket az elszámolási számláikon a 648/2012/EU rendelet 7a. cikkével összhangban, amennyiben az illetékes hatóság úgy ítéli meg, hogy az adott központi szerződő féllel szembeni kitettségekből eredően túlzott koncentrációs kockázat áll fenn.”

4. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2026. június 25-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

5. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

6. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, 2024. november 27-én.

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*
R. METSOLA	BÓKA J.